No. of Printed Pages / Questions: 4 / 5

O. P. JINDAL SCHOOL,SAVITRI NAGAR

Periodic Test-I (Round – II) **2026– 2027**

Class: VIII **M M: 20**

Subject: Sanskrit **Time: 1.Hr.**

Name: _____ Class / Section: _____ Roll No. : _____

General Instructions:- All questions are compulsory

प्र0 1 अधोलिखितं श्लोकांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(निम्नलिखित श्लोकांश को ध्यान से पढ़कर निर्देशानुसार प्रश्नों के उत्तर दीजिए)

गायन्ति देवाः किल गीतकानि धन्यास्तु ते भारतभूमिभागे।

स्वर्गापवर्गास्पदमार्गभूते भवन्ति भूयः पुरुषाः सुरत्वात् ।।

(क) एकपदेन उत्तरत – (केवलं प्रश्नद्वयम्) **(½X2=1)**

अ) गीतानि के गायन्ति ?

ब) के धन्याः सन्ति ?

स) पुरुषाः कस्मात् भवन्ति ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत– (केवलं प्रश्नद्वयम्) **(1X2=2)**

अ) देवाः किं भवितुम् इच्छन्ति ?

ब) देवाः भारतभूमेः विषये किं मन्यते ?

स) भारतभूमौ जन्म लब्ध्वा के धन्याः भवन्ति ?

(ग) निर्देशानुसार उत्तरत– (निर्देशानुसार उत्तर दीजिए) **(½X 4 =2)**

अ) 'गायन्ति' इति क्रियापदस्य कर्ता पदं किम् ?

ब) 'सुराः' इति पदस्य पर्यायपदं किं प्रयुक्तम् ?

स) 'पुरुषाः' इति पदस्य एकवचने किम् रूपम् भविष्यति ?

द) ''गायन्ति देवाः किल गीतकानि'' इत्यस्य श्लोकस्य मुख्यविषयः कः ?

प्र0 2 अधोलिखितवाक्येषु स्थूलपदानां संधि–विच्छेदं वा विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत– **(½X10=5)**

(निम्नलिखित वाक्यों में स्थूलपदों को उचित विकल्पों संधि या विच्छेद कीजिए)

i मम अद्य **परि + ईक्षा** अस्ति।

(क) परिक्षा (ख) परीक्षा

(ग) परिइक्षा (घ) पारीक्षा

ii अहम् **शिष्टाचारम्** पालयामि।

(क) शिष्ट + आचारम्
(ख) शिष्टम् + आचारम्
(ग) शिष्टा + अचारम्
(घ) शिष्टे + आचारम्

iii राजकुमारस्य **ने + अनम्** सुन्दरम् अस्ति।

(क) नेयनम्
(ख) नयनम्
(ग) नेयत्रम्
(घ) नैनम्

iv अयोध्यायाम् श्रीरामस्य **स्वागतम्** अभवत्।

(क) सु + आगतम्
(ख) सूआ + गतम्
(ग) सुस्वा + गतम्
(घ) सुभ + आगतम्

v सः राघवस्य अनुजः **सुर + ईशः** अस्ति।

(क) सुरईशः
(ख) सुराईशः
(ग) सुरेशः
(घ) सूरेशाः

vi **'यद्यपि'** इति शब्दे का सन्धिः अस्ति ?

(क) दीर्घसन्धिः
(ख) वृद्धिसन्धिः
(ग) अयादिसन्धिः
(घ) यण्सन्धिः

vii इदं **सर्वेश्वरः** महादेवस्य मन्दिरम् अस्ति।

(क) सर्व + ईशः
(ख) सर्वे + ईशः
(ग) सर्व + एश्वरः
(घ) सर्व + ईश्वरः

viii **एक + एकः** एव द्वौ भवतः।

(क) एकैकः
(ख) एकैएकः
(ग) एकाएकः
(घ) एकेकः

ix **सर्वे + अत्र** जनाः सुखिनो भवन्ति।

(क) सर्वात्र
(ख) सर्वेत्र
(ग) सर्वेऽत्र
(घ) सर्वे अत्र

x **'शिवालयः'** इति शब्दे का सन्धिः अस्ति ?

(क) दीर्घसन्धिः
(ख) वृद्धिसन्धिः
(ग) गुणसन्धिः
(घ) यण्सन्धिः

प्र0 3 मंजूषातः उचितानि पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत– **(½x6=3)**

(निम्नलिखित वाक्यों को मंजूषा से उचित पद चुनकर रिक्तस्थान पूर्णकर पुनः लिखिए)

श्रुतम्, गुणं, फलोद्गमैः, कृतज्ञता, सिध्यति, शीलेन

(क) गुणी ..... वेत्ति न वेत्ति निर्गुणः।

(ख) दानं यथाशक्ति ..... च।

(ग) एवं पुरुषकारेण विना दैवं न .....।

(घ) भवन्ति नम्राः तरवः .....।

(ङ) पुरुषं परीक्ष्यते कुलेन, ... , गुणेन कर्मणा।

(च) गुणाः पुरुषं दीपयन्ति – प्रज्ञा, कौल्यं, दमः, ...।

प्र0 4 उक्तिः भावार्थः च यथायोग्यं मेलयत– (उचित मिलान कीजिए) **(½x4=2)**

(क) स्तम्भः	**(ख) स्तम्भः**
(1) यथा चतुर्भिः कनकं परीक्ष्यते	(क) केवलं दैवं प्रयत्नं विना असिद्धम्
(2) अष्टौ गुणाः पुरुषं दीपयन्ति	(ख) दुष्टसङ्गः उष्णाङ्गारसदृशः
(3) दुर्जनेन समं सख्यं न कारयेत्	(ग) सुवर्णं चतुर्भिः प्रकारैः परीक्ष्यते
(4) एकेन चक्रेण न रथस्य गतिः	(घ) प्रज्ञा, दमः, दानं, कृतज्ञतादयः

प्र0 5 निम्नलिखितं गद्यांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत–

(निम्नलिखित अनुच्छेद को ध्यान से पढ़कर निर्देशानुसार प्रश्नों के उत्तर दीजिए)

रामायणं अस्माकं पवित्रं ग्रन्थम् अस्ति। अस्मिन् ग्रन्थे श्रीरामस्य कथा वर्णिता। भारतदेशे अस्य महान् आदरो वर्तते। सर्वे जनाः एतं ग्रन्थं पठन्ति। अस्य रचयिता महर्षिः बाल्मीकिः आसीत्। बाल्मीकिः आदिकविः मन्यते। अस्य काव्यं आदिकाव्यं मन्यते।

I **एकपदेन उत्तरत**–(एकपद में उत्तर दीजिए) **(½x2=1)**

i रामायणे कस्य कथा वर्तते ?

ii अस्माकं पवित्रं ग्रन्थम् किम् अस्ति ?

iii रामायणस्य रचयिता कः आसीत् ?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत – (1X2=2)

i कुत्र रामायणस्य महान् आदरः भवति ?

ii कस्य काव्यं आदिकाव्यं मन्यते ?

III प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरतं चित्वा लिखत– (½X 4 =2)

i 'सर्वे' इति पदस्य विशेष्यपदम् अत्र किं प्रयुक्तम् ?

(अ) जनः (ब) जनाः

(स) जनाः (द) जनान्

ii 'पठन्ति' इति पदस्य कर्तृपदं किम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(अ) जनः (ब) जनौ

(स) जनान् (द) जनाः

iii 'ग्रन्थे' इति पदस्य विशेषण पदं किं प्रयुक्तम् ?

(अ) अस्य (ब) अस्याम्

(स) अस्मात् (द) अस्मिन्

iv 'अनादरः' अस्य पदस्य किं विलोमपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(अ) आदरम् (ब) आदरेण

(स) आदरः (द) आदरस्य

---000---